

AGADO

DE RONDETO ESPERANTISTA ČE MěstOB EN JIHLAVA

JULIO 1961 N-ro 3

JIHLAVA

Sur landlimo, kie de pratempo Bohemio ĉirkaŭbrake tuŝas Moravion, kiel eĥo de pasinta arĝentgloro sonoras nomo J i h l a v a.

La koro de la regiono, kiu sub arbarkrono ĉirkaŭronde odoras de timianeto.

Jam komence de la 13-a jarcento akiris Jihlava urbajn privilegiojn. Malkovroj de riĉaj arĝenttavoloj estis la kaŭzo, kial tiutempe reĝo Venceslao la Unua alvokis en la urbon kaj regionon ministojn el Germanio. Apud la minejoj kaj ŝaktoj naskiĝis metiejoj kaj vendejoj kaj ankaŭ bier- kaj vinbutikoj.

Tro gaje vivis kaj kondutis la ministoj, dum arĝenta metalo tintsonis en iliaj manoj.

Nur plia kaŭzo, kial estis prudente necesa alvenigi inter la urbajn murojn eĉ monaĥojn, kiuj jam ĉi tie preparadus savon de la facilanimaj bonvivantoj. — Kaj negocistaĉojn, kiuj helpus malpezigi la poŝojn de ministoj.

La unuaj konstruadis preĝejojn, la duaj por si domojn.

Kuraĝe kaj vaste disvolvis la urbaj konstruantoj siajn planojn. Super fiera placo elkreskis monstampejo kaj minista tribunalo. Kaj jam dum fino de la 13-a jarcento Jihlava fariĝis tuj post Prago la plej granda urbo en ĉeĥaj landoj. Metioj kaj negoco plene floris.

Tamen venis ankaŭ tempoj malbonaj. Komence rabistoj kaj rabistkavaliroj atakadis riĉajn jihlavajn komercistojn kaj en jaro 1402 — gviditaj de Zikmund el Rokštejn — atakis eĉ la urbon mem. Dum husitismaj militoj oni ruinigis la plimulton da minejoj. Poste pli grave vundis la urbon nova malkovro de pli donacemaj arĝentaj mintavoloj apud Kutná Hora.

En Jihlava estis finitaj la husitismaj militoj fare de proklamo de bazileaj kompaktatoj en la jaro 1436. La 16-a jarcento estis poste la tempo de evoluo, la urbo gajnis multe pro sukcesa disvolviĝo de drapindustrio kaj disflo-

Petr Bezruč:

KANTORO HALFAR

Kiel ĉarma kantor' Halfar!
Fiere lin patrin' ĉiam en la koro portis,
tamen li nur mankon havis:
li ne estis obeema

antaŭ ĉiuj, kiuj reĝis supre.
Kaj se tiel agas instruisto,
sciu, ke do pekojn tiajn
oni pardoni ne povas.

Jaroj fluas, haroj falas
kiel aŭtun' foliaro.
Halfar ĝis nun kandidato.
Por Halfar ofico ne estas.

En drinkej' muziko jam sonas,
ĵus knabino la vorton donis:
Ĉu plu devus jarojn nur atendi
fianĉino, kiun Halfar amis?

Venis estroj: lernej' ŝanĝis.
Vilaĝestro silentservas.
Fier' Halfar patrinlingve
instruas laŭ koro sia.

Silenta tra kampoj kantor' migras,
sen ridet' kaj senidee,
en drinkejo li ofte sidas,
kap' al tero, brandon rigardanta.

Dum vespera sonorado
unufoj' el vilaĝstrato
nigran ĉambron enkuranta knabin' krias:
Sur pomarbo jam Halfar pendas.

Sen larmokul', eĉ sen la preĝoj, —
kiel pekuloj nur merit' havas,
lin en angultombon enterigis vidvin'.
Tiel fine trovis Halfar sian lokon.

El ĉeĥa esperantigis
Dro František Kubica.

KNIHY

Ve třetím čtvrtletí t. r. vyjde nákladem Státního pedagogického nakladatelství nová Učebnice esperanta od prof. Kiliana z Třebíče. Současně má vyjít slovník česko-esperantský a esperantsko-český. Pokud jste tak dosud neučinili, přihlašte se v kterékoliv prodejně n. p. KNIHA, abyste si zajistili dodání.

Dne 6. července 1961 vyšel esperantský průvodce Prahou — PRAHA GVIDLIBRO. Vázaná knížka o 190 stranách, 25 obrázků a 16 fotografií je za Kčs 16,—. Knížka je velmi vhodným dárkem pro zahraniční přátele, neboť obsahuje i pasáže literární, cenné informace historické, kulturní a společenské. Objednávky v prodejnách n. p. KNIHA anebo přímo na n. p. KNIHA, krajské odbor. středisko, Václavské nám. 9, Praha 2, event. s udáním adresy zahraničního příjemce, kterému prodejna knížku sama zašle.

ris eĉ kulturo. Laŭ ekzemplo de Norimberko fondiĝis ankaŭ ĉi tie la „Kantistaj Majstroj de Jihlava".

Kaj denove je la fino de la tridekjara milito suferis la fortikaĵo Jihlava kruele post konkero de urbo per Svedoj en jaro 1645. Post ilia foriro restis el multmila urbo nur ducento da mizeriĝintaj familioj kaj apenaŭ duono de loĝkapablaj domoj.

En la 18-a jarcento la urbo komencis diskreskiĝi ekster la defendmuregoj. Aperadis la unuaj fabrikoj, kvankam sufokantaj la antaŭajn metiojn, precipe la faman drapindustrion. En jaro 1871 realigita fervojo kontaktigis ĝin kun larĝa mondo. Tamen la industria entreprenado ne alportis, precipe al ĉeĥa loĝantaro, pli grandan prosperon.

La tendenco de daŭriga germanigado post kreo de artefarita insulo de germana iredento dum la unua respubliko signifis nur subpremon nacian, socialan kaj kulturan.

Nur post la liberigo rapide transformiĝis la aspekto de nia urbo. La nacipuriga kampanjo donis vastajn premisojn al disvolvo de industrio kaj tiamaniere al ĝia prospero.

Jihlava de hodiaŭo, kunfandiĝante la krean inspiron de la loĝantaro kun emo al siaj historiaj vidindaĵoj, paralele kun sento por moderna bezono de abandona vivesprimo, deziras fariĝi medio interesa kaj agrabla ne nur por siaj loĝantoj, sed ankaŭ por tiuj, kiuj alvenas ĉi tien eĉ por mailonga vizito.

Foto kaj teksto
D-ro František Kubica

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ

Mnoho členů kroužku odebírá NUNTEMPA BULGARIO, tiskově i obsahově vynikající esperantský časopis, vydávaný v Bulharsku. Časopis vychází měsíčně na křídovém papíře s mnoha barevnými reprodukcemi. Jeho cena je pouze 18 Kčs ročně. Upozorňujeme dosavadní odběratele i nové zájemce, že si pro rok 1962 musí zajistit jeho dodávku jednotlivě písemně nejpozději do 1. srpna 1961 na adrese Novinářství ORBIS, n. p., oddělení zahraničního tisku, Stalinova 46, PRAHA 2. Tam lze také objednat další esperantské časopisy EL POPOLA ĈINIO a VIETNAMIO ANTAŬENMARŜAS, které pro jejich hodnotu doporučujeme. Cena jednoho asi 8 Kčs ročně.

Dále lze u nás objednati také časopis PACO. Je to orgán Světového esperantského mírového hnutí (Mondpaca Esperanto Movado). Vychází každý měsíc střídavě v různých zemích a obsahuje zajímavé články a politické i kulturní aktuality. Je tištěný, v rozsahu 12—16 stran, ilustrovaný. Roční předplatné 20 Kčs. Objednávky adresujte na Závodní klub ZVIL, n. p., esperantský kroužek, Kopeckého sady 13, PLZEŇ. Lze objednati ještě i ročník 1961.

Čtení esperantského tisku rozšiřuje jazykové znalosti. Odebírejme tedy každý alespoň jeden časopis!

Julie Šupichová

Mluvím esperantsky

(Mi parolas Esperante)

2-daŭrigo

ČAS. — TEMPO.

112. Kolik je hodin? — Kioma horo estas?

113. Jsou právě tři. — Estas ĝuste la tria.

114. Za pět minut bude půl deváté. — Estas la oka kaj dudek kvin minutoj.

115. Tři čtvrti na dvanáct. — Tri kvaronoj post la dek unua. (Kvarono antaŭ la dek dua.)

116. Nevím, kolik je hodin. — Mi ne scias, kioma horo estas.

117. Je ještě brzo. — Estas ankoraŭ frue.

118. Slyšeli jste již bíti hodiny? — Ĉu vi aŭdis jam bati la murhorloĝon?

119. Mé hodinky nejdou, již večer se zastavily. — Mia poŝhorloĝo ne funkcias, jam vespere ĝi haltis.

120. Asi jste je nenatáhl. — Versimile vi ne streĉis ĝin.

121. Přijdu do klubovny okolo osmé hodiny, po osmé tam už rozhodně budu. — Mi venos en la klubejon ĉirkaŭ la oka, post la oka mi nepre estos tie.

122. To se stává den co den. — Tio okazas ĉiutage.

123. Po tři léta jsem nebyl doma. — Tri jarojn mi ne estis hejme.

124. Bývám doma vždy v pondělí. — Mi estas hejme ĉiulunde (ĉiun lundon).

125. Dnes není svátek, je všední den. — Hodiaŭ ne estas festo, estas labortago.

126. Kolikátého je dnes? — Kian daton ni havas hodiaŭ?

127. Dnes je jedenáctého února. — Hodiaŭ estas la dekunua de februaro

128. Zapomněl jste napsat datum na svůj dopis. — Vi forgesis dati vian leteron.

129. Je muzeum ve středu otevřené? — Ĉu la muzeo estas malfermita merkrede?

130. O dovolené budu cestovat. — En tempo de (la) forpermeso mi vojaĝos.

131. Občas nás navštěvují. — De tempo al tempo ili vizitas nin.

132. Dočkej času! — Ĝisatendu'

133. Říká se, že čas jsou peníze. — Oni diras, ke tempo estas mono.

POČASÍ. — VETERO.

134. Jaké počasí bylo včera dopoledne? — Kia vetero estis hieraŭ antaŭtagmeze?

135. Včera bylo ošklivo. — Hieraŭ estis malbele.

136. Bude zase krásně. — Estos denove bela vetero.

137. Podívejte se, neblíží se bouřka? — Rigardu, ĉu la fulmotondro ne minacas?

138. Teploměr ukazuje už dvacet stupňů nad nulou. — La termometro montras jam dudek gradojn super nulo.

139. Vezměte si s sebou deštník! — Prenu kune la pluvombrelon!

140. V létě často prší, v zimě chumelí a mrzne. — Somere ofte pluvas, vintre neĝas kaj frostas.

141. Blýská se, ale nehřmí. — Fulmas, sed oni ne aŭdas la tondron.

142. Celý den chumelilo. — Tutan tagon neĝis.

143. Buď jak buď, dáme se na cestu. — Estu kiel ajn, ni ekiros.

ZDRAVÍ. — SANO.

144. Není mi dobře, hlava mi jde kolem. — Mi sentas naŭzon, mia kapo turniĝas.

145. Musím neprodleně k lékaři. Mi devas senprokraste viziti kuraciston.

146. Sotva stojím na nohou. — Apenaŭ stari mi kapablas.

147. Prosím, zapište mě k lékaři. — Mi petas, registru min al la kuracisto.

148. Budu musit dlouho čekat? Ĉu mi devos longe atendi?

149. Je ve středisku mnoho nemocných? — Ĉu estas en la sanitar-centrejo multe da malsanuloj?

150. Co vás bolí? Nač si stěžujete? — Kio doloras vin? Pro kio vi plendas?

151. Měl jste horečku? — Ĉu vi febris (havis febron)?

152. Již delší čas cítím bolesti v zádech. — Jam dum kelka tempo mi sentas dors(o)doloron.

153. Jakou máte chuť k jídlu? — Kian apetiton vi havas?

154. Potíte se v noci? — Ĉu vi nokte ŝvitas?

155. Můj žaludek špatně tráví. — Mia stomako malbone digestas.

156. Mám ještě vysoký tlak? — Ĉu mia alta sangopremo ankoraŭ daŭras?

157. Záleží mi na tom, abych byl brzo schopen práce. — Estas tre grave por mi esti baldaŭ laborkapabla.

158. Jste dost krátkozraký, musíte změnit skla. — Vi estas konsiderinde miopa, vi devas ŝanĝi la okulvitrojn.

159. Musíme asi vytáhnout zub. — Versimile oni devas eltiri la denton.

160. Potřeboval byste navštívit rekreační středisko, abyste zesílil. — Vi bezonus viziti refreŝigan feriolokon, por ke vi fortiĝu.

161. Užívejte deset kapek ráno a večer. — Prenu dek gutojn matene kaj dek vespere.

162. Dnes vypadáte již lépe. — Via mieno estas hodiaŭ jam pli bona.

163. Opravdu? A přece se cítím nachlazen. — Vere? Kaj tamen mi sentas min malvarmumita.

ŽELEZNICE. — FERVOJO.

164. Chci odejet zítra ráno prvním vlakem. — Mi volas forveturi morgaŭ matene per la unua vagonaro.

(Daŭrigota.)

EL LETEROJ

Karaj samideanoj,

Multajn dankojn por via AGADO, kiun mi ricevis. Via informilo tre interesas min kaj mi ĝojas tralegi ĝin.

Jam antaŭ kvindek jaroj mi multe uzadis la lingvon Esperanto, precipe en Anglujo, kiam mi tiam studis anglan lingvon. Ĝis nun mi posedas la plej belajn rememorojn de tia feliĉa, longe pasinta tempo. Estis Espernato la granda amo de mia juneco. —

Al via Esperantista rondeto en Jihlava mi deziras de tuta koro plenan sukceson. Vivu, kresku kaj floru!

Kun sinceraj salutoj Via

Bohumila Bartáková,
direktorino de sociala laboro en pensio,
Humpolec.

Venis al ni letero de s-ano Rudolf Hromada, unu el la plej eminentaj niaj Esperantistoj, kun kelkaj precizigoj pri uzado jus kaj ĝuste. Ni estas tre dankemaj por intereso, kiun montris s-ano Hromada al nia modesta Agado. Nur ni volas noti, ke la pasintnumere presita lingva anguleto donis bazan klarigon por niaj komencantoj. La ekzemploj estis elektitaj laŭ Seppik.

JOSEF VÍTEK kvindekjara. Akceptu bondezirojn de ĉiuj, kiuj ĝis nun dankeme memoras viajn belegajn prelegojn pri Skandinavio.

Du niaj anoj sukcesaj en sporta pafado

Unua, Karel MUCHA, ne nur ĉiujare instruas forte, kuraĝe kaj elegante Esperanton, sed same bone kaj lerte li uzas sportan pistolon „kontraŭ siaj konkurantoj". Jam kelkfoje li estis membro de tuŝtata teamo en diversaj internaciaj vetkonkuroj kaj ĉampionecoj. Por sukcesa reprezentado oni honoris lin per titolo MAJSTRO DE SPORTO. Fine de majo 1961 li estis dua en internacia pafadkonkuro en Moskvo.

Alia sportisto Erik TOMANDL sukcesis en regiona maĉo Jihlava-Znojmo en sporta pistolo en majo 1961. Unu semajnon poste li estis la unua en pafadkonkuro de SVAZARM en grandkalibra revolvero.

* *

S-ano Dásek, kiu dum kelkaj jaroj gvidas junularan sekcion, finis D-kurson kaj fariĝis diplomita instruisto de Esperanto. Ĉi-jare li instruos en Somera Esperanto - Tendaro en Lančov. Kun D-rino Kopečková li en junio partoprenis seminarion por funkciuloj de E-rondetoj.

* *

Ni kore gratulas al niaj anoj Jana Rybová kaj Petr Hortensky, kiuj kune sidis en Esperanto-kurso kaj nun kune iros en la vivo. Ili geedziĝis en junio 1961.

Al eldono de Agado kontribuis

El Jihlava Chaloupka 25,— Hrbek 10,— Šaman 10,— Stiebierová 10,— Chalupová 20,— Hecht 10,— M. Svobodová 20,— Nekola 20,— Šimečková 10,— A. Svobodová 10,— Kratochvíl 10,— Večeřa 3,— Tichý 20,— Musil 15,— Boudová 10,— Samková 3,— Šlosárková 25,— Špinarova 5,— Štveráček 20,— M. Lysý 21,— Duba 13,— Kříž 5,— Sieber 15,— Huková 20,— Horník 5,— Vaniš 3,— Čermak 3,— Rozkošný 10,— Vostal 25,—. Plue Bobek Předín 10,— Brázdová Třešť 10,— Boček Třešť 5,— Doležal Mor. Budějovice 10,— Novotná Bobrová 20,— Křišťálová Jamné 50,— Ing. Řebíček H. Brod 15,— Vymětal Kojetín 8,— Patera Most 15,— MUDr. Hradil 3,— Provázek Počátky 15,— Podepřel Měřín 10,— Ing. Kainý Znojmo 12,— Mikulková Kojetín 6,—. E-rondetoj Slavkov 6,— Partizánská Lupča 25,— Králíky 50,— Kolín 22,— Libice 10,— Olomouc 25,— Hodslavice 20,— Kroměříž 10,— Třinec 50,— Ostrava Poruba 10,— Kladno 15,— Kolín Tatra 80,— Poděbrady 30,— Brno ZKG 15,— Kyjov 10,— Nymburk 30,— Liberec 10,— Pôtor 10,— Odry 67,— Sobotka 20,— Žďár 50,— Kosmonosy 14,— Uh. Brod 20,— Teplice Lázně 30,— Frýdek Místek 12,— Příbor 15,— Pardubice 16,— Strakonice 30,—.

Al ĉiuj subtenantoj ni varme dankas, per ilia helpo ni klopodos fari Agadon pli bona.

NA POMOC ČTENÁŘI

apenaŭ — stěží, sotva
arĝento — stříbro
artefarita — umělý
aspekto — vzhled
ataki — napadnouti
baza — základní
butiko — krám
defendi — brániti
drapo — sukno
eĥo — ozvěna
elekti — voliti
entrepreno — podnik
esprimo — výraz
evoluo — vývoj
fandi — slévati
fiera — pyšný
fortikajo — pevnost
gloro — sláva
insulo — ostrov
kaŭzo — příčina
kavaliro — rytíř
konduti — chovati se
konkeri — přemoci
kontribuo — příspěvek
klopodi — namáhati se
krei — tvořiti
kruela — krutý
lerta — dovedný
limo — hranice
malkovri — objeviti
medio — prostředí
merito — zásluha
metio — řemeslo
migri — putovati
modesta — skromný
monaĥo — mnich
monstampejo — mincovna
negoco — obchodování
obei — uposlechnouti
odori — voněti
pafi — střílеti
peko — hřích
preciza — přesný
preĝejo — kostel
premiso — předpoklad
proklamo — vyhlášení
prudenta — rozumný
rabi — loupiti
rondo — kruh
savi — zachrániti
sonori — zvoniti
suferi — trpěti
sufoki — dusiti
tavolo — vrstva
tuŝi — dotýkati se
tintsoni — cinkati
timianeto — mateřídouška
vasta — rozsáhlý
vundi — zraniti

AGADO, informilo de Esperantista rondeto ĉe MěstOB en Jihlava. Aperas laŭbezone. Respondeca redaktoro: V. Tyráček, Jiráskova 26, Jihlava. Pov. MěstNV 116-VÁ-61. Presis Grafia 31, Jihlava. Q-17*11888.